

VASÁRNAP SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

HARMINCNEGYEDIK ÉVFOLYAM — NO. 47. SZÁM.

CLEVELAND, O., 1924 NOVEMBER 21.

A FARMÉLET AZ IGAZI ÉLET

A szürke életet élő városi ember el sem tudja képzelni, hogy milyen az élet a farmon. A városi ember, aki néha nagyritkán "nyaralni" megy a farmra, az csak a vidámságot, az csak a ragyogó tarka színeket látja, de nem ösmeri a hátteret, mely nem egyéb, mint szakadatlan, nehéz munka. De a farmer szívesen dolgozik, ha munkájának gyümölcsét látja és örömmel dolgozik vele együtt családjának minden tagja. A farmer felnőtt leánya készséggel eteti a baromfit, mert nagyon jól tudja, minél kövérebb a pulyka, annál kövérebb az — ára is.

VASARNAP
MAGAZINE SECTION

A "SZABADSÁG" szépirodalmi melléklete.
Editor: COL. ANDREW CHERNA, szerkesztő.
Székhely: 700-710 Huron Road
1924 NOVEMBER 21.

Mindenki ismeri

a mindentudókat, akik mindenről, mindig, mindent tudnak s habozás, lelkiismeretfurdalás nélkül kontárkodnak bele a legkülömbözőbb kérdésekbe.

Ők mindent határozottan tudnak, véleményükben csálhatatlanok s kijelentéseiket sohasem kíséri a kételkedésnek, a megfontolásnak még az árnyéka sem.

Mindent tudnak, csak azt az egyet nem, hogy semmit sem tudnak s tudatlanságukban, természetesen, éppen ez a tudatlanság, az önismeretnek teljes, a hangnak kételkedést nem ismerő fölénye és határozottsága a legvisszataszítóbb.

Vitatkozni nem lehet s nem is igen érdemes velük. A legmeggyőzőbb érvet, a legkiáltóbb ténny is meg tudják cáfolni, a legalapvetőbb, a leghagyományosabb ismereteket is jobban és pontosabban tudják bárki másnál.

Tekintélyt nem ismernek, kivéve a saját magukét, de az azután mindenek felett áll.

A tekintélyen kívül nem ismerik a habozást és határozatlanságot sem, amely a gondolkodó ember magatartását jellemzi. Fellépésük mindenkor határozott, eszük lelelményes, a nyelvük jól pergő s a legtöbb esetben meg tudják tévesztetni az embereket, még azokat is, akik valóban tudnak. Az igazán gondolkodók csak akkor eszmélnék rá időnként szörnyű felületességükre és ostobaságukra, amikor a gondolat-hiány és a tudatlanság sietségében egészen nyilvánvalóan elszólják magukat. De a gondolkodó kételkedő természetét akkor is ki tudják használni a maguk előnyére s mialatt az elgondolkozva hallgat, vagy mosolyog a másik szemérmertlenségén, ők már egy újabb sikert arattak le az emberek előtt.

Mert nem tanultak és nem gondoltak sohasem, nem is tudják megbecsülni a tanulást, a gondolkodást s nem tudnak tisztelni valójában semmit, csupán a maguk érdekeit.

De sikerük bármekkora is legyen az emberek és önmaguk előtt, életüket száználmasnak kell tekintenünk. Nem élnek a valóságban, hanem csak a lát-szatokban. Életük üres, színtel, tetetett, mint minden hazug emberé általában. Többnek akarnak látszani, mint amik s az élet és a természet nem ismernek tréfát. Büntetésüket tudatlanságuk, nagyzólságuk, hiu öntetszelgésük bűnében nyerik el magában.

Az élet, a természet erői éppen olyanoknak mutatkoznak, mint amilyenek, egyetlen szemernyivel sem többnek, vagy kevesebbnek. Ezek az igazi erők s ez erőknek igaz játéka az igaz élet, a mely egy magával az élő valósággal. A napsugár nem hazudik, nem állítja, hogy több meleget hozott magával, mint a mennyivel tényleg rendelkezik. A fa nem hazudik, nem mondja, hogy több árnyékot tud nyújtani, mint amennyit éppen kínál.

De a napsugár, a fa, az egész, hatal-

mas természet az egyetlen valóság, a melyhez még az ember igaz gondolata, igaz érzése, igaz cselekedete csatlakozhatik.

A hazugok bűnhődése, pokla az, hogy nincsen semmi közülük a valósághoz, hogy a világ gyökereitől elszakadva csak árny életet élnek.

De ezt, ezt az egyet semmi esetre sem tudják a mindentudók.

És természetesen azt sem tudják, hogy "mindent tudásuk" alaptalansága, hazugsága, szélhámos jellege előbb-utóbb mégis csak kiderül. Gazdagságot lehet hazudni, de értékeket nem lehet hazudni. Gazdagságot lehet hangoztatni s elhisszük, hogy ez a gazdagság csakugyan élő, létező valami, de az értékek nem tūrik meg az ámitást, nem tūrik meg a hazugságot. Ezek a "mindent tudók" erre sohase gondolnak s saját hiúságuk szempontjából ez az előnyös és megnyugtató.

**AZ ÉRZÉKTELENITÉS
ÚJ MÓDJA**

**A BETEG TELJESEN ESZMELETLNÉL MARAD,
DE NEM ÉREZ SEMMIT**

Az orvosi tudomány az utóbbi száz esztendő alatt többsöt fejlődött, mint ezer még ezer év óta együttvéve, amióta csak az emberiség a betegek gyógyításáért törte a fejét.

A legnagyobb a haladás a sebészet terén. Itt szinte csodával határos dolgokról hall az ember. Nemcsak egyes végtagokat operálnak könnyedén, hanem fölbontják az embert, kifoltozzák, ha valami hiba van benne, aztán szépen összevarják megint.

Az operációknak két fontos kelléke: a fertőtelenítés és az érzéketlenítés. No meg természetesen az orvos tudománya.

Az érzéketlenítés arra való, hogy az orvos nyugodtan tudjon dolgozni és a műtét alatt ne mozduljon meg a beteg. De az érzéketlenítő szereknek sokszor káros hatása is van. Megtámadják a szívet, a gyomrot és a legjobb esetben is napokig tartó kellemetlen érzés marad utánuk.

Most Londonban egy új szerrel kísérleteznek. Ezt belefecskendezik a betegbe és annyira érzéketlenné lesz a fájdalom iránt, hogy nyugodtan olvashat újságot, szivarozhat a műtét alatt, semmi fájdalmat nem érez. Ezért a kábító szerek semmi ártalmas utóhatása sincs.

Igy nemsokára valódi "élvezetté" lesz egy ilyen operáció.

A GÉP-KATONA

Amíg a bölcsek és az emberismeret apostolai azon fáradoznak, hogy megmutassák a háborút és az embereket egymás boldogítására neveljék, addig a tudósok nagy csoportja azon törte a fejét, hogy új mag új eszközök segítségével ki, amelyekkel minél hatékonyabban lehetne embert pusztítani.

Gépek, fegyverek, mérgek gázok, robbanó szerek készülnek a laboratóriumokban és az államok föltűve érik a fejlesztések tükét, hogy adandó alkalommal felhasználhassák egy más nemest elpusztítására.

E találmányok között is egészen új szerrel, hogy egy norvég tudós egy föld alatt működő gépet talált föl, amit GÉP-KATONANAK nevezett el.

Ez a gép-katona fölölegessé teszi az emberi katonaságot. Kémiai, vegyi és technikai uton olyan retentív pusztítást visz végbe az ellenség fölött, hogy egész hadsereggel fölér.

A gép-katona kezeléséhez egy tiszt és néhány kőszegény elég, úgy hogy a legkisebb állam is szembeszállhat a legnagyobb világbirodalommal.

A találmányt a norvég tudós Koppenhágában mutatta be, ahol a szakkörök nagy elismeréssel nyilatkoztak róla. Egyébként szerkesztőnkől semmit sem árul el a tudós.

Goethe gondolatai

A hazugságra alapozott siker sohasem nyújthat valódi elégtételt.

Ha az emberek tudnák, hogy a veszedelmes nemcsak fölösleges energiapazarlás, hanem örömrablás, szépséggyilkosság is!

Irtózan azoktól az emberektől, akik minden kérdéshez a szakértő gesztusával hozzászólnak.

A végtelenről nem lehet úgy beszélni, mint egy szatócsproblémáról. A szavaknak is van vasárnapi köntösük.

A LEVÉLÍRÁS

művészete mind ritkább jelenségnek nevezhető. Az emberek ma idegesebbek, fáradtabbak, türelmetlenebbek, mint a melyenek a multban voltak, amikor a levélírás, a távoli lelkek gyöngéd kicserélése, az élet egyik gyönyörűsége volt. A mai kor kifejlesztette az üzleti levélírás technikáját, azonban a szerelmes leveleknek, az irodalmi, művészeti, társadalmi kérdéseket tárgyaló leveleknek nem használt.

Aki például Csajkovszkynak, a kiváló orosz zeneszerzőnek Madame Meckhez intézett leveleit olvassa, vagy Rousseau-nak, Kazinczy Ferencnek, Carlylenek barátaival folytatott levelezését, az azonnal meg fogja érteni, hogy miért tartjuk hiányosnak a mai kort a gyöngédség, a művészi levélírásban megnyilatkozott emberi lélek érvényesülése szempontjából.

Ma, amikor az újságok behálózzák az egész világot, amikor hajón, vonaton, repülőgépen, léghajón meg lehet rövidíteni a távolságokat, a levélírásnak természetesen nem lehet olyan jellege, mint amilyen például száz évvel, sőt ötven évvel azelőtt volt. Elvértve nyilvánvalóan akadnak emberek, a kikben a levélírás szép hagyományai élnek s ezeknek a hagyományoknak megfelelően levelezést folytatnak nemcsak hozzátartozóikkal, hanem barátaikkal, ismerősökkel, sőt távoli idegenekkel is, akikhez a lelki közösségen kívül valóban semmiféle más érdek nem kapcsolja őket.

De az ilyen levélírók száma mindinkább csökken.

Aki a fin de siecle utáni két-három évtizednek a történetét, mint kultur-história megnyilatkozást meg fogja írni, annak feltétlenül szóvá kell tennie azt, hogy a levélírók száma alaposan apadt. S erre utalva magától értetődően ki kell emelnie azt a szomorú tényállást, hogy az élet szépségének, színességének, h a n gulatának rovására ment ez a levélírással szemben tanusított közöny.

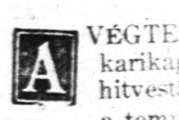
A kor önzése, a kor türelmetlensége, a kor rohama megölte a mult két szentimentális szépségét: a napló és a levélírást.

Ugyan hányan vannak a mai emberek közül, akik naplót vezetnek? Kétségtelenül kevesen. Hányan vannak, akik árkusokat teleírnak csak azért, hogy szívüket vagy agyvelejükét feltárják mások előtt, a kiket szeretnek, becsülnék, értékelnek? Ugyancsak kevesen vannak.

Elsárgult levelekben lapozni, amelyeket csakugyan a "szív a szívnek küldött szívesen", ugyan mennyi embernek van kedve, ideje, türelme, hajlama? Silány az a fejlődés, amely nem törődik a lélekkel silány az a haladás, amely a lélek virágait eltapossa. S ha a repülőgépek technikája fejlődött is s ha a kormányozható léghajókra nagyszerű jövő vár is, amelyek feltétlenül csodálatos jelenségek, mégis bánatos igazság, hogy a napló s levélírás gyöngéd szépsége mindinkább elhalványodik.

És ami még szomorubb: a legtöbb ember nem is érzi a szépség-vesztésnek tragikus mivoltát!...

HOL
TALI
A háb
ma

VÉGTELEK
karika
hitvest
a temp
életre-halálra
zása ma már
miglian-holtod
társakat, mert
nem bont és
lennek tart, az
gári bíróság.
feloldás, az
ígérete halálig
zassági szerző
nak nincs aka
A házastár
élnék is a po
adta jogokkal
bontják fel a
A házasság, a
fennálló társ
az állami éle
mai társadalon
házasság inté
lyen könnyen
könnyen oldja
Magyarorszá
ban kezdett
gyorsan, meg
kötött házass
mert a szülők
duló gyermek
engedékenyeb
nök is siettel
völegényekkel
lépni. A prole
dig rendezel
meg a házassa
lást, amiből a
meretes — s
gond és könny
proletár urad
ezek a rendel
tárba kerültek
A házassá
egyébként ma
gyorsan meg
oldalról sinés
tek alatt elvá
ket. Az ügyv

HOLTOMIGLAN ..... HOLTODIGLAN

TALLÓZÁS A MAGYAR VÁLÓPÖRÖK BOZÓTJÁBAN

A háboru hatása a házasságokra és válásokra. — Mibe kerül ma a válópör Budapesten? — A lakásinség és a házasság.

A házasság és az országhatárok.

A VÉGTELENT jelképző karikagyűrű, amit a hitvestársak viselnek s a templomi eskü nagy, életre-halálra szóló fogadkozása ma már nem köti holtomiglan-holtodiglan a hitvestársakat, mert amit az egyház nem bont és az izlés lehetetlennek tart, azt elvégzi a polgári bíróság. Eskü alól nincs feloldás, az igazi szerelem ígérete halálig köt, de a házassági szerződés felbontásának nincs akadály.

A házastársak manapság élnek is a polgári törvények adta jogokkal s derűre-borura bontják fel a házasságokat. A házasság, a családi élet a fennálló társadalmi rend és az állami élet alapja, de a mai társadalom nem tiszteli a házasság intézményét s amilyen könnyen köti, olyan könnyen oldja is.

Magyarországon a háboruban kezdett elszaporodni a gyorsan, meg gondolatlanul kötött házasságok száma, mert a szülők a háboruba induló gyermekeikkel szemben engedékenyebbek lettek és a nők is siettek hadbavonuló vőlegényeikkel házasságra lépni. A proletárdiktatura pedig rendeletekkel könnyítette meg a házasságkötést és a válást, amiből aztán — mint ismeretes — sok bonyodalom, gond és könny fakadt, mert a proletár uralom megdöltével ezek a rendeletek mind lomtarba kerültek.

A házasságok felbontása egyébként manapság is elég gyorsan megy, mert ha egyik oldalról sincs ellenkezés, hetek alatt elválasztják a feleket. Az ügyvédek a törvény

paragrafusait jól ismerik és az egymástól menekülő házastársakat hamarosan elválasztják. Ez természetesen pénzbe kerül, még pedig nem is kis összegekben: a gyors válást legolcsóbban felénkint 4-5 millióért vállalják a válópörök ügyvédjei, különben huzavonával is 2 millió korona.

Az elmúlt években nagyon elszaporodott a válókeresetek száma s az okokat több irányban lelhetjük meg. A legtöbb válást a lakásinség okozta. Kivált a fiatalok, akik egyik szülőtől a másikhoz, egyik drága és kényelmetlen hónapos szobából verődtek, rendszerint félévek, sőt hónapok alatt válásra kényszerültek. Egyrészt nem bírták a rengeteg küzködést, kinlódást, bosszúságot, másrészt anyagilag merültek ki. Általában anyagi okok miatt sok válás történik ma is.

A szabadossá vált, a könnyű életformát választó nők műházassága is megsokszorozta a válások számát. Egyre több leány megy férjhez csak azért, hogy elvált asszony le-

hessen s mint ilyen szabadon mozoghasson a társadalmi életben. Ezek közül számosan próbálnak szerencsét színész és filmiskolákban, táncszínpadon, de sokan el is zülnek a bizonytalan talajon.

Nem egy válást okoztak a határokon keresztül kötött házasságok. A trianoni határ sok ezer magyar lakost szakított el a megcsontított ország területéről, de nem gátolhatta meg, hogy a határon-inneniek házasságot köthessenek a határon-tuliakkal. A valutakülönbség révén ugyanis az elszakított területeken a férfiak tagadhatatlanul kényelmesebb életet biztosíthatnak asszonyaiknak és a házasságkötés által ismét magyar állampolgárrá vált nők nem tudták megszokni a lerongyolt ország küzdelmes, sok lemondásra kényszerítő életmódját.

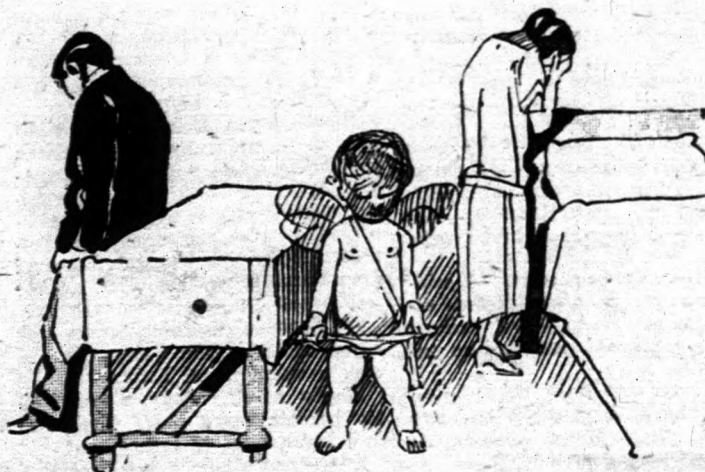
Ezek az okok azonban lassankint mégis kevesebb áldozatot szednek. A munka kezd megint megélhetést biztosítani, a tőzsdések és a pénzt

könnyen szerzők ideje lejárt s a valutakülönbség is lassan jobbára elenyészik. Az eredmény is jelentkezett, az idén a válópörök száma kevesebb, mint az előző esztendőké volt.

A válások okait természetesen eltakarja az üres forma mert ma már alig indul válópör semmisségi vagy megtámadási keresettel. Budapesten az idei első félévben mindössze hét semmisségi és kilenc megtámadási keresetet nyújtottak be a törvényszékhez, ellenben ezerkilencven a bontási keresetek száma. A legtöbbben a "hütlén elhagyás" sima utját választják, amit köznyelven "közös megegyezés"-nek neveznek.

Kettős házasság alig néhány fordult elő Budapesten, azonban vidéken — kivált az egyszerűbb néprétegek körében — elég sűrűn jelentkezik a bigámia. Ezek közül sok a jóhiszemű eset, a hadifogságból hazatért eltiúnt és halottnak vélt férfiak és ezek asszonya a véletlen sodrában egyként kinos, sokszor tragikus végű bonyodalmakba keverednek.

Egyre ritkábban fordulnak elő ugynevezett érdekes válópörök s azok is csak a pletyka révén terjednek el szűkebb társadalmi körben. Az érdekes, sőt szenzációs válópörök hazája Anglia, a magyar férfiak gavallériája eltakarja nálunk a válópörök igazi okait. Nem egy válópör indult, amelynek igazi oka a nő büne volt s a bontást mégis a férj hibájából hütlén elhagyásért mondták ki.

csak elébe, gyerek!

Sok rőföt kellett szaladnunk a malac után, míg le birtuk fűlelni. Most aztán öbe fogva cipekedtünk vele vissza addig, ahol a tarisznyát elhajítottuk.

No, oda ugyan mehettünk. Azt akkorra megtalálta valaki s úgy cserélte el, hogy nem hagyott helyettesítiket.

Messzi keresztapám sohasem látam ilyen magából kikeltnek. Még a bárányborsapát is kivette a fejéből, hogy földhöz kuppantassa.

— A Máriáját neki! Tíz ilyen koszos malacért nem adtam volna azt a tarisznyát!

A malac nyilván érezte a bűnét, mert alázatosan dörgölődött a lábához és szóval is kérlelte szegényke!

— Gyu-ri-i, Gyu-ri-i!

Még csak ez kellett a nekidühö-

dött embernek. Megrázta a malacot és kirántotta a csizma szarából a metszőkést.

— Még esufolódsz, te koszos! — esikortotta össze a fogát s úgy vágta fültövön a metszőkés fokával az istenadttát, hogy az egyszerre lefogta a szemét. De legalább nem esufolódott többet, hanem kimondta a Szépnelépő Szerenesés Fekete György nevét, ahogy az illendőség kívánja:

— Gyö-örgy, Gyö-örgy! — ez volt az utolsó hördülése.

Most már nem is haragudott Messzi keresztapám, hanem letérdelt a malacka mellé, az ölébe vette a fejét, kinalta porefűvel, papsajttal, de a malacka csak nem nyitotta fel többet a szemét.

— No, fiucska, — kapta fel keresztapám a karjára a szerenesemalac hülő tetemét, — vissza kell men-

nünk. Legalább elásom a fontosalmafa alá, majd nagyobbakat terem az őszön.

Most már egészen hüvösen nézte a történeteket, még oda nem értünk a gunyhóhához, a Tarának keresztje alá. Ott azzal fogadott bennünket valamelyik szomszéd kanász fia:

— Gyurka bácsi, nem tanálkozott kend valahol a malacával? Rosszul esukta kend be a kerítésajtót, kinyitotta a szél, oszt elesellengett kend után a malaca. Vagy éppen azt hozza kend az ölében?

— Azt, — kökkadt le a Messzi keresztapám feje.

Azóta se láttam olyan halálra vált emberi areot.

Fölkapott egy nagy göröngyöt és ráfogta a kis kanászra.

— Nem mégy innen, akasztófára való!

Ahogy az elfutott ész nélkül, Messzi keresztapám egyszerre lecsendesedett. Szelid medve módjára átölelte a nyakamat.

— Tudod-e a Miatyánk egy Istent, fiam!

— Tudom.

— Hát az Údvözlégé Máriát!

— Azt is.

— A Hiszek egy Istent is!

— Azt nem olyan jól.

— Nem baj, jó lesz az úgy is.

Eredj be, fiam, az udvarra és térdendálva mondd el mind a hármát. Mire készen leszel velük, akkorra kijöhetsz.

Szót fogadtam és mire kijöttem, Messzi keresztapám felakasztotta magát a feszület karjára. Csak most vettem észre, hogy mikor ölgetett, lelopta a nyakamról a fekete selyem kendőt huroknak.

GYEREK NYARALTATÁS

A régi idők cseregyerekei. — Hol és hogyan született meg a háboru után a gyerek nyaraltatás emberi ötlete

A RÉGI MAGYAR életnek kedves szép szokása volt a cseregyerek intézménye. Mikszáth novellái mesélik el, hogy a felvidéki, félig német, félig tót gyerekeket elvitték az Alföldre magyar szóra, cserébe pedig felkerült egy hasonló kora kunsági gyerek a Szepességbe, aki azután az új környezetében kénytelen volt megtanulni németül, amire pedig otthon se jó szóval, se szigorúsággal nem lehetett rávenni. Hosszu évtizedekig ez volt a nyelvtanulás módja Magyarországon és ez a patriarchális szokás nem is ment volna ki soha a divatból, ha a Felvidék olyan alaposan meg nem magyarosodik, hogy németül már az ott született fiatalok is csak nagy ügygyel-bajjal beszélt, de hogy egy kecskeméti gyerek ott megtanulhassa a "der die das"-t, arra semmi kilátás sem volt. Így a cseregyerekek szokása lassan megszűnt, pedig kár volt érte, mert nemcsak egy idegen nyelvet tanult meg így szinte játszva a hazulról elkerült gyerekek, hanem az idegen környezetben, az új sok benyomás közepette testileg, szellemileg egyformán nagyszerűen fejlődtek. Az ifjabb generációk azonban már csak regényekben olvastak a görbe hegyek országába elkerült alföldi gyerekek viselt dolgairól, és ilyenkor bizony sajnálkoztak, hogy ez a szép szokás a habos kávé uszonnával, hosszuszárú pipával, a postakocsiával, ahol olyan pótkus ismerettségüket lehetett kötni, a gyöngyös dohányzacskóval, amit "Ó" himzett emléke és a biedermeier élet sok más szép, meg furcsa szokásával együtt feledésbe ment.

Azután jött a háboru, össze-vissza rázott bennünket és sok minden jött újra divatba, amiről nem is tudtuk volna elképzelni, hogy a huszadik században még szerephez juthat. És ebben a megváltozott világban ugyan megváltozott formában, de újra találkoztunk a régi kerek asztal körül, öblös karosszékben ülő család körében a cseregyerekekkel is.

1917-ben, mikor a rossz táplálkozás már nagyon éreztette hatását Középeurópában, Svájcban bizottság alakult, hogy segítsen valahogy a háboru legszerencsétlenebb áldozatainak, a szegény, éhező gyerekeknek. Össze is szedtek néhány ezer rosszul táplált, esueshurutos apróságot és elvitték őket Svájcba nyaralni, kissé meghízalni. A gyerekeket jelentkező családoknál helyezték el, akik őket mint sajátjukat tartották, ápolták, szerettek és mikor néhány hónap mulva meghíztak, megerősödtek, haza küldték, hogy mások jöjjenek helyettük, minél többen élvezhessék a békeéletet, a valódi tej, vaj és nyugalom áldásait.

A háboru után azután újabb pártfogójuk akadt a sajnos még mindig nagyon soká nélkülöző magyar apróságoknak, Hollandiában is megszervezték a gyermeknyaraltatást és azóta évenként sok ezer magyar gyereket visznek oda, hogy a jó hollandi mama megpróbálja eltüntetni róluk az utolsó évek nélkülözésének nyomait. Hatalmas vonatokban, a mikén az emberszeretet vöröskeresztes jelvénye ragyog, öt-hatszáz gyereket indítanak utnak, akiket két napi utazás után a határon hollandi bizottság vesz át és oszt szét a jelentkező nevelőszülők közt. Bár

eleinte csak internacionális jelbe-szed folyhat a holland szülők és magyar gyermekek közt, azért mégis csodálatosan megértik és bámulatosan megszeretik egymást. És a hollandi gyermekek nem féltékenyek a kis jövevényre, eleinte kíváncsian nézegetik egymást, azután összebarátkoznak és mikor a három-hat hónap elmúlik és a kis magyar testvér hazafelé készülődik, olyan szivettepően zokognak az állomáson, mint-ha az igazi testvérük indulna messze utra.

A kis vendég haza jön, de azért a barátság a nevelőszülőkkel nem szűnik meg. Jönnek, mennek a levelek, ha szükség van rá, hollandi forintokkal is ki vannak béléve, esomagokban sines hiány és mire itt a nyár, a vakáció, már megjött a meghívás is, jöjjenek a gyerekek el újra pár hónapra. Sok-sok gyerek már a negyedik nyarat tölti nevelőszüleinél. Mikor először ment ki, még csak gyenge kis apróság volt, most már nagy leány, nagy fiu, de a szeretet, barátság csak annál melegebb, mert hiszen már igazán ismerik egymást és a gyerekek olyan jól beszélnek hollandul, mintha ott születtek volna a Zuyder tó partján. A hollandok az ott nyaraló gyermekeiken keresztül megismerték és megszerették a távolból Magyarországot. Eleinte csak azt tudták rólunk, amit a propaganda előadások, a gyermekek mesélték, azután a küldött képekben gyönyörködtek, de végül mindentől személyesen is meg akartak győződni, látni is kívánták gyermekeiket otthonukban és megismerni a magyar szülőket és azóta egyre gyakrabban jönnek holland vendégek hozzánk. De nemcsak egyes családok jönnek, hanem egész nagy társaságok is, két-háromszáz

nevelőszülő, akiket azután nemcsak magyar családjuk vár nagy örömmel, szeretettel, hanem az egész ország, hatóságok, jótékony intézmények, elsősorban a Gyermekvédő Liga gyerekek jövevényi igaz, őszinte barátai minél jobban érzékel magukat nálunk és így legalább valamivel leröjűk hálánkat azok iránt a nagyszerű emberek iránt, akiknek ismerik a szive a tőlük távol lakó, ismeretlen, szegény gyerekek nyomorán, szenvedésén és akik a legszebb, legnemesebb formában törlik le a könnyeket a háboru apró áldozatainak arcáról.

Benedek Récsi

S szerenese. m. — fog- rült velem ut, mint az bbt a célsze- fert az or- a kocsik, ki a templom- az emberek ehét a sze- A szerenese az emberte- an, ott ka- vagy gá- hogy az ssa. Olyan szí kereszt- el nem buj- kakas, akár a ineselke- renesét már érenese egy dte a me- z közt. — rá a cir- re. e rá magát mosra. tarisznya- indokolást: am, az em- nek veheti öbe fordul- szőlítették szmötélt a lie föl-rö- engem hivi! m láték itt kivül csak- amiféle lel- lta a nagy mondani: a a malac- — nézett s kieresz- nyából. — at, ha ma z, kis gy- rázogatta a és szakaj- se csöppet agybizakod- arisznyába. adta barát- akarta vol- hosszú a- mbe, hogy et hallam, esufolja a ztapámnak mintha ez eskámmal. voina vele pen fölne- lehuznák e torkasza- lakolta ki- len kvár- szerezcent kám, a vá- adott a jó enkednének ni. Aztán yelmét a ga lábán ét hajta- az orrom hát a há- gyerekem! sznya szá- gy ugrott ól lötték bálta har- zántásokat gaszkodott elhajitva — Kerülj

SLY
SAYINGS
& 6%
SLIM
SILM

Azt mondta az egyik tudós professor, hogy nincs lehetetlenség a földön. Kérdezd csak meg tőle, hogyan tud meggyújtani egy szál gyufát egy darab szappanyon?

MÁKVIRÁG MATYI KALANDJAI

Hej Samu, ha jól akarsz mulatni, mondd meg a rendőrségnek, hogy láttál a fűszeres előtt.

Haha. Kitiűő, Matyilinc! Azonnal szaladok.

Ha Mákvirág Matyit kérésitek, úgy néztek csak be a fűszeres boltba.

Persze, hogy azt a gézengruzt keressük.

FRESH
VEGETABLES

Mintha jönnének már a drága fuk.

Kapitány ur, hiszen én nem csináltam semmit.

Itt az a csibész.

FRESH
VEGETABLES

Miért rohanták így meg ezt az üzletet?

FRESH
VEGETABLES

Borzalom. A friss tojásaim!

FRESH
VEGETABLES

Az istenért, mentsetek meg ebből a rántottából.

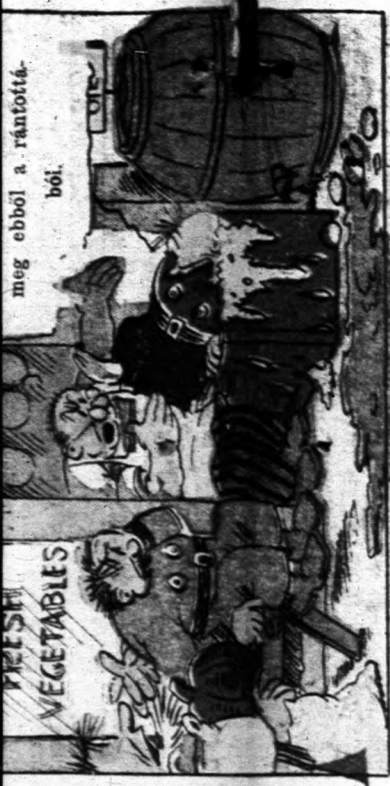

Na, mit szólasz Samu?

Hogy mit szóljak? Ilyen jól nem mulattam, amióta eljöttem Georgiából.

Ohó! Megint jönnék az öreg gyerekek!

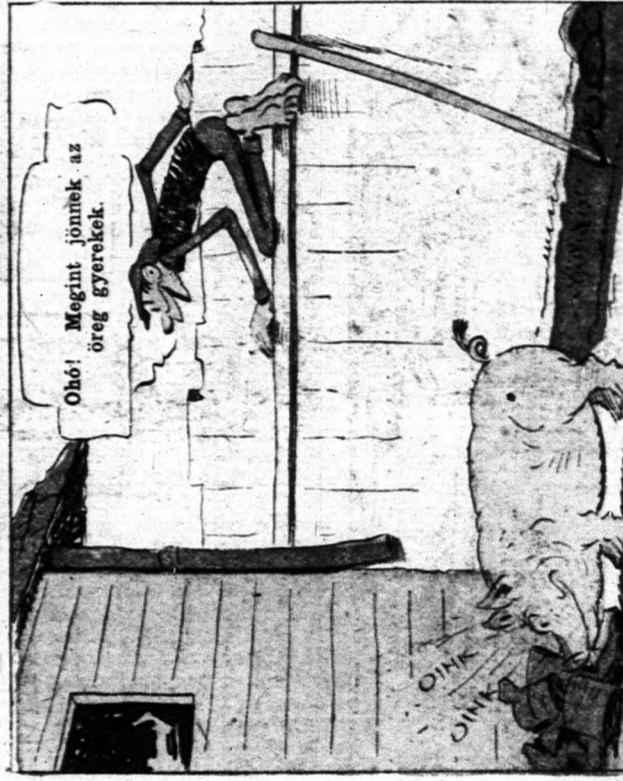
SSSS! Ott van Matyi, a kerítésen túl látjátok a sapkáját?

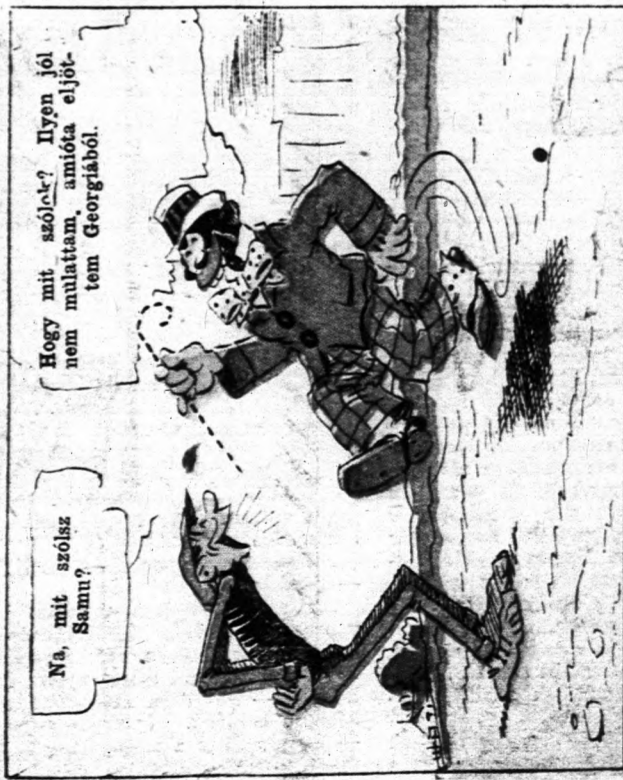
meg ebből a rántottá-
ból.

SSSS! Ott van Matyi, a kerítésen
tul. látjátok a sapkáját?

Ohó! Megint jönnek az
őreg gyerekek.

Na, mit szólsz
Samu?

Hogy mit szólsz? Ilyen jól
nem múltattam, amióta eljöt-
tem Georgiából.

Hisz ez csak a sapkája!

Borzalom,
megpukká-
dok!

ATMSTRONG'S
World Color Printing Co., St. Louis, Mo.

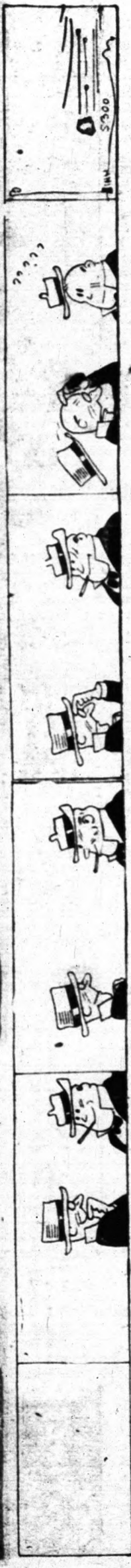
FOGJATOK MEG!

OINK!!
OINK!!
OINK!!

S-862

SSSS! Most a másik oldal
felé bujkál, vigyázzatok, a
kerítés végénél elcsíphetjük.

A BECSÜLETSZÓ

Irta: Péchy-Horváth Rezső

1. — Ez az utolsó szava, Irénke? — kérdezte a férfi.

Valami mélységes szomorúság húzta, nyoma lefelé a leány fejét. Földet hajlott a szép fő és a melegcsillagú, bárszemesfényű barna szemek tükrén fájdalmas bánat árnyképe uszott.

— Igen — mondta és a szavai szilárdan esendültek, a feje pedig egyenesre igazodott, — nem szabad, nem lehet többé találkozunk, mindaddig, míg a válóper végleg be nem fejeződik. Az utóbbi időben — maga is tudja — minden véltasszony rajtunk rágódott. Mindenki megszólított, hogy mindig magával vagyok, hogy együtt sétálunk az utcákon, a parkokban, mindenütt. Engem egy kicsit bolondnak tartottak, miért egy nőm mellett „hagytam magamat bolondítani”, magát pedig végérvényesen szoknyavadásznak jelentették ki, aki — állítólag — minden lányt elcsavarja a fejét. Nekem persze beszélhetnek és csicsereghetnek, én egyenesen megyek a célnak felé. Amde: még leány vagyok, még csak kell adnom valamit magamra. A rokonaim pedig, akikhez idő fehozottak „felejteni” és „kiábrándulni”, ugyancsak megrohantak, hogy kiűzzék belőlem a „bolondériámat.” Két tűz közé vettek, sarokba szoritottak és hívtak arra, hogy mig náluk vagyok, elsősorban az ő házuk iránt tartozom annyi becsülettel, hogy magával sem személyesen, sem írásban, sem közvetve nem érintkezem. És én beláttam, hogy igazuk van. Nem lenne korrekt viselkedés, ha magával addig, mig végleg el nem vált, folytatnám és fentartanám az érintkezést, fiatal leány létemre leveleket váltanék, ugyanakkor, amikor magának felesége van...

— Egy percre elhalt a biztos, szinte fölényes hanghordozása. Sőt elhalt a szava is, mert a férfi busan, szenvedőn nézett a szemébe.

— Édes drágám — rimázkodott a leány kedvesen. — Lásza be, hogy nem tehetek mást! Nem akarok mást cselekedni, mint amit a becsületérem megenged, tiltott dolgot pedig semmiestre sem. Én pedig igazatok a rokonaimnak abban, hogy nem illik, nem helyes, nem korrekt eljárás magával levelezni és a viszonyt folytatni mindaddig, míg a válóper be nem fejeződik. Én becsületesszavamat adtam s azt minden körülmények között meg is akarom tartani. Ezért nem válaszolok a leveleire és ezért nem akarom, hogy találkozzunk, legalább nem úgy, mint eddig. Ha véletlenül összejárnak egymással, természetesen nem fogunk elmenni, egymás mellett idegenként... Maga meg fog találni engem — aztán is... Számíthat reám: a felesége leszek és hű társa a barangolásokban.

A férfi fájdalma a szívéből a torkába kuszott fel és a szemébe ült ki, mint titokzatos, különös ablakokba. Minden szó, amit a esendő, kedves hang kiejtett előtte, a lelken véresekkarmokkal babrált. Az agya lábul és tompult volt, mint valami hetes mámor, vagy kegyetlen ütés után.

— Ez az utolsó szava, Irénke? — kérdezte megegyezően. Mintha fenyegetés felhője húzódott volna át a szavai horizontján.

— Hát nem tehetek mást, jaj, miért nem látja be, hogy egyelőre így kell viselkednünk egymással szemben! — hangzott a válasz. Kétségbeesetten, hangtalan sirással zengett a leány hangja.

— Akkor hát Isten vele, Irénke... a soha viszont nem látásra... Kimondta.

Sohasem hitte volna, hogy annyi forró ölelés, annyi félénk, majd vad csók, annyi drága, titkos bujkálás, esti páros séta után ez következne. Sohase hitte volna, hogy az ártatlan leánylélek mélyén akkora adag makkasság rejtőzzék, amely a mérleg két serpenyője közül lehuzza azt, amely az őszinte, makulatlan, szent szerelmet tartalmazza.

— És elindult, hogy minden lépése közelebb vigye a dantei gyöttrődés

jajos fájdalomhoz, az elszakadás nyilegyenesen futó útjához, az eltávolodás beteljesedéséhez, a lélek nyomorúságos fetregéshez, — a soha viszont nem látás felé...

2. A gondolatok zuhogva vergődtek agyában. Miközben mint az alvajáró rakta le egyik lábát a másik nyomában, vergődő gyöttrődéssel próbált biztos szigetre kapaszkodni a kétségek felkavart, harsogva tomboló, ostromló tengerében. Szomkört lépdelt az áradattal és valami menedék után keresgett rémült szemével, hogy a nehéz, fullasztó kínlódás elől kitérhesen.

Szeret-e, szerethet-e az — gondolta immár ezredszer — aki a szerelme felett idegen érzéseket enged diadalmaszkodni? A szíve mélyéből, a lelke titkos redőiből szeret-e az, aki más érzést is héboacsajt a lelke

íves kapuján, mint a zuhogó, lázzal zakatoló, piros vért? Szeret-e őszintén, mélységesen, egész életre az, aki mellőzi és félretolja a szerelem kívánságait és érdekeit, ha idegen emberek irigy szava, ostoba érvelése, nyakatekert okoskodása követeli tőle?

A feleletet az esze igaza rajongva szerető szíve is egyformán zengte a füleibe. De nem merte elfogadni, bevallani és hangosan elismételni magának, hiszen — úgy vélte — mélyen megsértené a leányt, ha vele ellenkező véleményét hangoztatna.

Pedig egészséges agya helyén levő erkölcsi érzéke azt mondta: nincs semmi a nap alatt, amelynek annyi joga volna az élethez, az érvényesüléshez, mint a szerelem. Nincs semmi, ami két szív lángoló esatázása fölé emelkedhetne, azt elnyomhatná, háttérbe-szoríthatná, elhallgathatatná. Nincs senki és semmi, aki

és amely visszaparancsolhatna azokat az indulatokat és vágyakat, amelyek két ifju szívnek — ha már rátaláltak egymásra — felmáglyásodnak a parázsló fenekén...

— És mégis... Irénke mégis hallgat a más intelmére. Fontosabb neki közömbös idegenek szava, mint a szívének parancsa, szerelmesének minden érve és rimázkodása...

Szeret-e hát ez a leány? Ezt kérdezte magától immár századszor, ezredszer a férfi. És mig a szíve irányából a kérdésre kalapácsütésként zendült fel a tiltakozó felelet, az agyában győzelmesen ért meg a leszűrt igazság: szeret, a maga módja szerint szeret Irénke... óvatosan, minden komoly kockázat nélkül, obliqók kizárásával, minden pillanatban készen a teljes és tökéletes visszavonulásra...

Mialatt ő egész multját, teljes jelenét és egész jövőjét feltette erre a szerelemre — mint a vakbank-játékos a kacér coeur-dámára — az alatt a leány a heves csókok — a fonódó ölelések mellett az óvatos visszavonulást sem tévesztette szeméi elől...

3. A hegyek felé futó acélsínek fényes szalagján lefoglott indulatok alatt nyögött, zurbolt, zihált és reszketett a fekete lokomotív. Alacsony, tömpe kürtőkalaphoz hasonlatos kéményéből zörgő, reszkető, pöfögő géphangok törtek elő és nyomultak a pályahézasarnok kormos üvegtereje felé.

A gyors titokzatos, gigászi óriás-kigyó módjára nyult el. A hosszú kocsi-palotákban gondtalan, jólétben dűskáló emberek ültek a süppedő bürüléseken. Utazási izalmaktól ideges utasok terpesztették könyökeiket az elegáns nagy ablakok keretei közé.

A vonat elejéről trillázó sipjel furódott a füstszagú levegőbe. A kalamazók sipítők, éles sipjai rikoltva feleltek vissza s a gép köhögve, hordulva lihegett, hogy megmozdítsa magas lendítőkerekeit. A cilinderkürtőből szürke pára csapódott ki és mint piciny fehér felhő, megült a kémény felett.

A férfi, amikor a hosszú kocsi-kigyó halkan, alig észrevehetően megmozdult, fellépett a lépcső legalsó fokára. A tekintete mögött sulyos, szinte mérhetetlen fájdalom türelése ijesztett, sötét-karikás szeméből láthatatlan könnytenger cséppjei perdültek alá folyton, szakadatlan.

Aztán gurulni kezdett a vonat. A kocsi enyhe zökkenésekkel gördültek át a sinkötésének és halkan, finoman zörrentek meg a nagy tükörablakok.

De ekkor kivágódott egy várótermi ajtó. Izgatottan, pirosan, elfuldadtan futott ki a peronra egy fiatal leány. Sebesen és egyenesen futott neki a vonatnak, ügyesen és biztos kézzel markolta meg a lépcső rézrudját, ahol a bus férfi állott, aztán — hogy két férfikar erőszakosan szakította el a peron aszfoltjától — remegve, ijedten, félig sirva, de diadalmasan és boldogan, kuncogó, le-lefoglott kacagással állt meg a sebesen továbkapadó vonat deszkelépein.

Egy pillanatig szomjasan, éhesen nézték az egymás nedves, csillámzó szeméit. A rohanásba fogott vonat összekoccantotta, megrázta és zötytyöztette őket, a légvonal szétnyitotta a leány felöltőjét és kacéran, gunyolódón lobogtatta meg... Integgett vele... a város felé, mintha bucsuznék...

(„Minden bucsuzás — halál!” — gondolta a férfi.)

— Bent a kupében melegen, izgalmas új érzések felviharsásával bujtak össze. Irénke, keskenyszélű, halvány rózsaszínű száját nyitva felejtette — miközben kivillantak tökéletes szépségű, igazgyöngy-fogai — és úgy tűrte a mohó, éhes, folytonos csókaport...

— És a becsületlenség? — kérdezte egy szünetben a férfi.

A leány két karja eleven, éhes kigyó módjára kulesolta körül a nyakát és a két illatos, puha, friss és üde ajak bomlott vágygyal tapadt a szájára...

Ez volt a válasza.

A FURULYÁS MUSZKA.....

Irta: Kovács Miklós

EG Y OSZTRÁK ezred felváltására vittek fel bennünket a Kárpátokba s megszállottak a fenyvesek örökborította magaslatait. A szemközti magaslatokon a muzsika sógor állomásozott.

Zimánkos, vadfürgeteges decemberi nappalok és éjjelek változtatták egymást; a Kárpátok vad hidege tombolta kacér tünétét a hegyhátakon, a fák között, a fejük fölött. Egyébként azonban a legundokabb unalmasságban teltek a napok: a Természet nagy némasága ránehezedt a lelkekre.

De egyszer csak... egy holdvilágos éjjelen — valami különös történet: nota esendült fel a farszót esendőségben, bánatos, de meleg dallam zsongott bele a Kárpátok tél fagyába. Odaát furulyázott valaki a muzsika oldalán.

Szállt a nota felénk s mi hallgatunk lélegzetviesszafojtva, mert hiszen a nota busongó dallamában ott zsongott a mi lelkünk, a mi szívünk vágya is. Ezer színes kép kelt életre pillanat alatt lelkünkben a mult emlékeiből a nota nyomában: a meleg édes otthon, az otthon hagyott szeretteink, szülő, testvér, hitves, jó barát — mind-mind mellénk simulat, gondolatban.

Szempillantás alatt vidám lett a holdvilágos téli éjszaka, enyhébb a hideg, rövidebb az örhegyen töltött idő; varázs volt a kicsiny furulya hangjában, csodákat művelt. Tudtuk, éreztük, hogy nappal sem fog elbujni előlünk, hisz akinek nótás a szíve, annak a lelke is csak jó lehet, az nem bánthatott minket s tudja, hogy mi sem fogjuk bántani. És mégis — dacára, hogy biztosra vet-tük megjelenését — erősen meglepődöttünk, amikor a hajnali derengésben valóban ott láttuk a szemközti hegyoldalon, egy levágott fátörzsön ülve. Vakmerő volt a fickó, cseppet sem fedte magát. És a mieink nem lötek rá, a primitív hangszeren is szép volt a muzsika, kár volt a muzsikusról.

Kevés megszakítással egész délután szólt a nota odaatról. De egyszerre csak, úgy dél felé, egy nota közepén hirtelen elhalt a furulya szava s a nyomában támadt esendben fegyver kattant odaát és derék kicsi honvéd piros vért festette meg a hideg, csikorgó havat ideát. És erre munkában megkeményedett kezek szorultak ökölbe, fegyverek szá-

ladtak vállhoz és célpont lett a furulyás muszka. De furcsa dolog történt; a furulyás a fegyverek tüze elől sem bujt fedezékébe, még a nótát is tovább fújta, bár a távcsövekkel eléggé jól ki lehetett venni a találatokat. Az eddigi csodálkozásba most már kevés félelem is keveredett. Az esemény híre futótüzként terjedt tova. Az élenkbb fantáziájú emberek fantasztikus meséket terjesztettek: „szárnyai vannak, repülni is tudhat, nincsen emberi arca” stb. stb. A hadosztály legjobb lövői próbálták ki fegyvereiket, de a muzsika oda sem hederített, csak annál jobban fújta, sőt mintha egyenesen a lövésektől jött volna meg a kedve — most már még vidámabb nótákba is kezdett...

Estére váratlanul megjött a parancs: „Hajnalba támadás!” „Megyünk előre!”

A hirt vegyes érzelmekkel fogadták katonáink. Voltak, kik egyenesen örültek, hogy szembenézhetnek a titokzatos furulyással, de voltak, akik elhatározták, hogy messze elkerültek.

Reggel hatkor — még sötétben — megkezdődött a céco, fél óra mulva már nehezen kivehetőek voltak a szemközti hegyormok, hétre leértünk a hegy lábához, innen már észlelhető volt muzsikáknál a mozgolódás. Hatalmas erőfeszítéssel nyomultak előre honvédeink a derékig érő hóban, mire a hegy lábához értünk, már rendetlen meneküléssel hagyták el fedezékeiket, csak elvitéve kaptunk innen is, onnan is egy-egy puskatűzet. A furulyás muzsika azonban nem tágitott, bár néhányan a vállalkozóbb szelleműek közül egyenesen feléje tartottak, még a nótázást is csak akkor hagyta abba, amikor már vagy 400—500 lépésre megközelítették, menekülésre akkor sem gondolt, csak ült tovább rendületlenül.

— És egyszerre csak... hatalmas kacagás szaladt a roham zajába. A gránátjait magásra emelve feléje rohamozók hahotázott szívből, hangosan...

Feltárlt előttük a titok. Csak szalmával tömött muszkaruha ült a fátörzsön, szájához emelt kezébe furulya volt téve, a háta megett pedig hatalmas ür tatongett, ebben helyezkedett el a furulyázó s innen szállt a magyar állások felé a muzsikás lelkü, tréfás kedvű orosz fiu bánatos, de vigasztaló, butifelejtető nótája.

AZ ASSZON terjed

AZ ASSZON kormány elégtelenségét megpróbálják a den időben asszon nem éppen minálták, de legm mint egyes, kár sával tartja oss nekart, az assz lép és ez pillan eredménnyel A nőknek ez sége most a mat keres és több, a gyeng találkozzunk, ak szájukkal irány kormánykerekem lem biztos reme

Az autosp összefügg a sával. Mikor a eok kilométer akkor is ültek egészen a sarok lan szél összef sem időt sem tükör előtt de gyon vigyáztak az erős levegő

védtek nagy is vattás ábra ilyen felszerelést vidéket, ez nem autóra minden gaslóbb pillan hogy hány kilom utat tettek meg.

A divat, a élet azután anny ség ideált, hogy a kell finom és tor őrizni, óvni. A bé, amit el kell ni úgy sem tud dicsősége a deli meg akiknek arca barnapiros zomán

AZ AUTOMOBIL ÉS A NŐK

Asszonyok a "kormánynál". — Erősen terjed az autózás sportja a női körökben

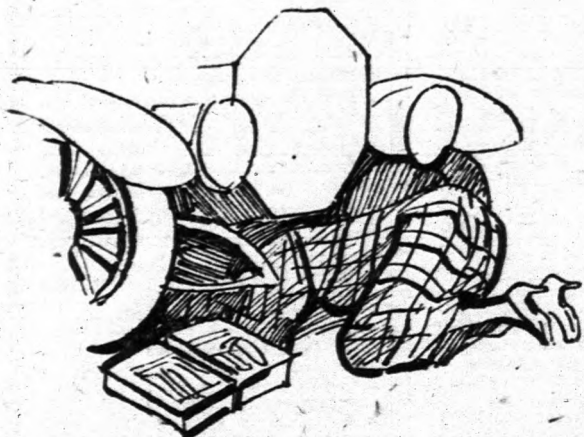
AZ ASSZONYOK minden időben szerettek kormányozni, sőt ezen a téren soha nem elégedtek meg a hajlammal és elismert tehetséggel, hanem praktikus téren is megpróbálják azt érvényesíteni. Akadtak minden időben asszonyok, akik erre a célra nőiesnek nem éppen minősíthető testi erejüket is felhasználták, de legtöbbször erre semmi szükség sincs, mint ügyes karmester pálcájával, meg pillantásával tartja össze és vezényli a legnagyobb zenekart; az asszonyoknál a pálcá helyére nyelvük lép és ez pillantásuktól támogatva nagyszerű eredménnyel dirigálja a ház apraját, nagyját. A nőknek ez a kormányzásnál mutatkozó készsége most a sport terén is érvényesülést, alkalmat keres és az automobil versenyeken egyre több, a gyengébb nemhez tartozó versenyzővel találkozunk, akik a változatosság kedvéért nem szájukkal irányítanak, hanem kezükbe fogják a kormánykereket és úgy indulnak neki a győzelem biztos reményében a célnak.

Az autósportba való ilyen aktív részvétel összefügg a női szépségideál teljes megváltozásával. Mikor az első gépek száguldottak végig sok kilométeres sebességgel az országutakon, akkor is ültek rajtuk nők, de nagyon óvatosan, egészen a sarokba húzódva, nehogy a tapintatlan szél összecibálja fátyolukat, amelyet pedig sem időt sem fáradságot nem kímélve esavartak tükör-előtt dekoratívan fejükre. Sőt arra is nagyon vigyáztak, hogy gyengéd, rózsás bőrüket az erős levegő ki ne csipje, nemcsak szemüket

védtek nagy kerek okulárával, hanem orrukat is vattás álra alá rejtegették, nem bánták, ha ilyen felszerelésben nem is nagyon élvezték a vidéket, ez nem is volna túlságosan fontos, az autótúra minden napjának ugyanis az a legkimagaslóbb pillanata, mikor elmeslik az utazók, hogy hány kilométer sebességgel milyen hosszú utat tettek meg.

A divat, a téli sportok és a nyári strand élet azután annyira megváltoztatta a női szépség ideált, hogy az autózó hölgyeknek már nem kell finom és törékeny szépségüket gondosan őrizni, óvni. A lezárt nem szükséges rossz többé, amit el kell viselni, mert sikeresen védekezni úgy sem tudunk ellene, hanem egyformán dicsősége a déli tengerparton sütkérezőnek, meg akiknek arcát a hegyi levegő vonja be olyan barnapiros zománcal, hogy Börharisnya hadse-

regébe is nyugodtan léphetne be, mert senki még csak meg se gyanusíthatná avval, hogy tulajdonképpen a gyűlölt sápadt-arcuak fajához tartozik. A sok tenniszezésben, evezésben, lovaglásnál a női izmok is nagyszerűen megerősödtek, a rövidre vágott haj sem akadályozza többé semmi irányban a szabad mozgásnak, mint volt a művésziesen felépített frizura, amely a legkevésbé erőlyes mozdulatra is alapjában rendült meg. A fűző is a mult emlékei közé vándorolt, a golf-bot és skitalpak után hát az automobil kormánykereke után is bátran nyulhattak az asszonyok, hogy itt is megmutassák, a kormányzás velük született tehetség.

Az automobil-sport persze nem válhat általános, elterjedt divattá, ahhoz túlságosan drága mulatság, de éppen ezért férfiak körében is csak egy kiváltságos osztály körében terjedt el. Ezen az osztályon belül lépnek fel az utcán dijakért való küzdelemben egyre nagyobb számban a női konkurensek. A lelkes sportladyk nem kizárólag gyönyörű automobilon indulnak világhódító utjukra, amelynek minden dicsőséges állomását hatalmas ezüst serlegek nyérese jelzi, hanem bórna drágót öltenek, fejükre kis bőrfekőt húznak és kattogó motorbiciklin próbálnak szerenést, pedig ez tulajdonképpen nem valami előkelő szerszám, hanem portások, kifutó-fiúk, bolti szolgák közlekedési eszköze. A motorbiciklin száguldó nő azután igazán új típus a világferentése óta számtalanszor változó szépség-sorozatban, mert ezt a lármásan kattogó és orrfaesaró benzín-bűzt árasztó motorekilit megfelelő sikkes, kissé csirkefogós külső egészíti ki stílusosan, ehhez nem lehet szépen felöltözni, sőt még bájosan mosolyogni se nagyon ajánlatos, mert aki erre is gondol és nem minden energiájával az utra, meg a motorra figyel, az hamarosan közeli ismeretségbe jut az édes, de kemény anyafölddel. És erre az alkalomra hiába ölténé fel a versenyző a szabó művészet remekét, azt pár kilométer után ugyanis vastag szürke porréteg borítja, esetleg a sár fröcscenti szabálytalan és nem mindig dekoratív foltokkal tele. Ezért jó a bőrkabát meg a mélyen a fejbe húzható borsapka és ez vált a versenyre készülő nők uniformisává, de ez azért ne rettentse vissza a divathölgyeket se az autótól, mert a szabónő és kaalposnő művészete azért ide is behatolt, hogy a praktikusság mellé még egy kis szépséget is csempészen.

A városban autót vezető nőkre persze nem kötelező ilyen teljesen sportszerű öltözet, ők kaplapan és kabátban is nagyobb változatosságot fejthetnek ki, de azért nagyon vigyáznak, hogy ha le is szállnak gépükről, azért legalább száz kilométer körzetben mindenki megállapíthassa róluk, hogy nem gyalog, nem villamoson, sőt még csak nem is kocsin jöttek, hanem mint mo-

dern és a helyzet magaslatán álló divathölgyekhez illik, egyenesen az automobil kormánykereke mellől szálltak le a földre és így joggal tarthatnak igényt az emberiség hódoló elismerésére.

Az autóturák fűrésztől mulatságok, különösen azért, mert a napi ut megtétele után nem lehet a szabadban sátraf verni és nyugovóra térni, hanem be kell menni egy előkelő nagy szállodába, amik ott terpeszkednek az ismert és kedvelt autók utak mellett, meg kell mosdani, estélyi ruhát öltetni és a tíz-tizenkét fogásos dinner után, ha felhangzik a jazz-band, még táncolni is kell, mert azt mondja a költő, hogy minden órának szakasszuk le virágát. De az autósportnak vannak azért olyan lelkes rajongói is, akik éppen ezt a részét a napnak élvezik legjobban és csakis ezért hajlandók a korai felkeléstől a megérkezésig halmozódó fáradsalmakat elviselni.

Az autósporttal kapcsolatban a nők megismerkedtek és megbarátkoztak a motorral és ezért alapos kilátás van arra, hogy ha majd az autók is odakerül nemsokára a muzeumokba, a régi postakocsik mellé, már nyugodtan ülnek majd a repülőgép kormánykereke mellé, abban a reményben, hogy ha gonosz lelkű férfiak eddig azért hasonlították a nőket bizonyos madarakhoz, mert azt állították, hogy azellemi képességeik ezt indokolták tették és a sok felesleges láрма, amit mind a két fél csinál, sugalmazta ezt az összehasonlítást, ha majd bátran és sebesen szelik a levegőt, akkor ez a gyors-szárnyú feekét juttatja majd lovagias hódolók eszébe!

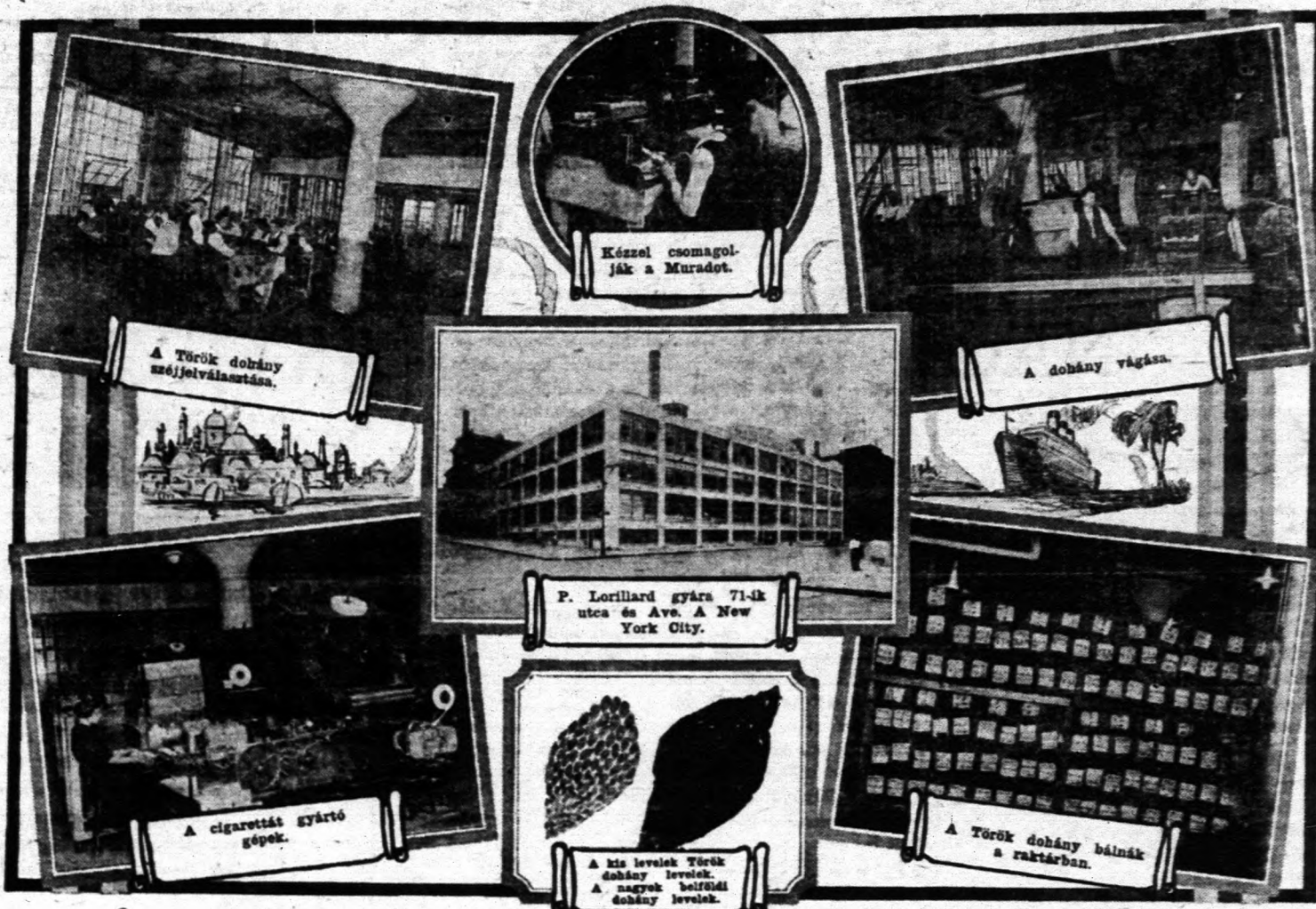

25 cent szállítási és csomagolási költség beküldése után biztosan számíthat arra, hogy

A SZABADSÁG NAPTÁRÁT

jóval karácsony előtt kézhezkapja! Ezidei Naptárunk példátlanul gazdag tartalommal, ragyogó kiállításban jelenik meg.

UJITSA MEG ELŐFIZETÉSÉT!

Közel csomagolják a Muradot.

A török dohány szűjelváltása.

A dohány vágása.

P. Lorillard gyára 71-ik utca és Ave. a New York City.

A cigaretta gyártó gépek.

A kis levelek török dohány levelek. A nagyobb belöldi dohány levelek.

A török dohány bálnák a raktárban.

A TÖRÖK CIGARETTA EREDETE

Irta: GEORGE KAY

Nagyon sok ember szív cigarettát, de nagyon kevés tudja, hogy mit szív és még kevesebben tudják, hogy tényleg mi az oka a cigaretták különféle árának és nagyon keveset tudnak a különböző cigarettákról. Párával talán ember közül egy tudja, hogy mily óriási idő, türe és munkára van szükség, hogy az amerikai dohányzó török cigarettát szívhasználnak. Ez adta nekem az ideát, hogy e cikk keretében elmondjak egy-egy másikat a cigaretták történetéről és a MURAD cigarettáról.

Eredetileg Spanyolországból származik a cigaretták és Franciaországban lett tökéletesítve és ott kapta a nevét is. Angol tiszták a francia, olasz és török tisztekkel való érintkezésük alkalmával tanulták meg a cigaretták készítését és a Crimean háború befejezése után már ezzel a tudással tértek vissza Angliába. Az amerikaiak, akik látogatásban voltak Angliában, hozták haza magukkal a cigarettát.

A történelemből volt értesülések szerint Amerika volt a dohány szülőhazája, de a legjobb, a legmagasabb és a legfinomabb dohány az Orienten terem. Ez hírhedtennek tűnik fel, azonban tényleg ez az igazság és ezt meg is magyarázom. Nemsokára Amerika felfedezése után kereskedők innen vitték a világot, akkoriban minden ismert tengerparton az új dohány magvait. Így jutott el az amerikai dohány a francia, olasz és török tisztekhez, akik aztán megpróbálták először találni magukban az új dohány magvait. Így jutott el az amerikai dohány a francia, olasz és török tisztekhez, akik aztán megpróbálták először találni magukban az új dohány magvait.

Egy másik érdekes dolog, ami meg fogja lepni a mai generációt, akik cigarettáznak, hogy a cigaretták islet itt nem is létezett, míg a török dohányt be nem vezették. Tiszta török dohány gyorsan nagy népszerűségre tett szert és a jövőbe látó belöldi cigaretták gyárosok nagyon gyorsan elkezdtek a belöldi cigarettádohányt török dohánynyal keverni, hogy felvegyék a versenyt a tiszta török gyártmányokkal.

A török dohány nemcsak Törökországban terem, hanem a volt török tartományokban is, Thraciában, Macedóniában és Thessaliában. Ezeket a tartományokat Törökország 1913-ban a második balkáni háború után elvesztette.

P. Lorillard Company a MURAD cigaretták és számos más cigaretták gyártásának nagy figyelmet fordít a török cigaretták gyártására és a rendelkezésükre álló hatalmas tökéletesített technika, hogy a legjobb török termést, a török dohány krémjét megválaszadják. Samson, Maden, Dere, Djannik, Smyrna, Cavalla, Serres és Kir körletekben termelik a legfinomabb dohányleveleket és innen származik az a dohány, melyet a MURAD cigarettákhoz használnak.

A legnagyobb török dohánylevelek nem oly nagyok, mint a legkisebb amerikai levelek. Legnagyobb részük kisebb mint egy emberi tenyér, 2 inch széles és 3 inch hosszúak. Oly vékonyak, mint a selyempapíros és ezer ilyen levél nyom egy fontot. Száz ilyen levél szükséges egy belöldi dohánylevél letakarására.

A levelek vékonyságának tudható be, hogy a török cigaretták zivása oly kellemes. Kevesebb levegő kell, hogy égjen, mert a török levél természetesen egy és ezért oly kitűnő. Ezeknek a vékony leveleknek a természetes aromája

mátosítva és csakis ez az egyetlen török cigaretták készítéséhez, melyet tiszta természetes állapotában lehet használni.

Ebben az országban terményitőt kell használni dohány termeléshez. Azonkívül bizonyos speciális terményitőt kell használni, hogy rágyújtás után égjen. Ellenben az Orienten nem használnak semmiféle mesterséges terményitőt. A talaj természetesen terményitőt. A legfinomabb és ezért a török dohány legdrágább levelei nőnek ebben a talajban a hegyek lábánál abban a körletben, ahol a legmagasabb török dohány terem. Fák sincsenek ezen a hegyeken csak mohával vannak fedve, viszont a mohát moosarok lepik el, innen a víz leöpri őket a hegy lábába és ezáltal lesz terményi ilyen gundag a talaj. Szóval természetesen lesz terményi a talaj és nincs szükség mesterséges terményitőre.

Nagyon kevesen tudják, hogy három-tól öt évig tartó idő szükséges a cigaretták készítéséhez. Minden egyes cigarettát, amit én szív három-tól öt évig terjedő munkát igényel és természetesen a dollárok milliói vannak ilyen hosszú időn keresztül leköve. A cigaretták készítése csak egy részlet, de a dohány művelése, érlelése és kikészítése a cigarettához való használatra sok időt igényel.

Egy másik érdekes dolog, ami meg fogja lepni a mai generációt, akik cigarettáznak, hogy a cigaretták islet itt nem is létezett, míg a török dohányt be nem vezették. Tiszta török dohány gyorsan nagy népszerűségre tett szert és a jövőbe látó belöldi cigaretták gyárosok nagyon gyorsan elkezdtek a belöldi cigarettádohányt török dohánynyal keverni, hogy felvegyék a versenyt a tiszta török gyártmányokkal.

A török dohány nemcsak Törökországban terem, hanem a volt török tartományokban is, Thraciában, Macedóniában és Thessaliában. Ezeket a tartományokat Törökország 1913-ban a második balkáni háború után elvesztette.

P. Lorillard Company a MURAD cigaretták és számos más cigaretták gyártásának nagy figyelmet fordít a török cigaretták gyártására és a rendelkezésükre álló hatalmas tökéletesített technika, hogy a legjobb török termést, a török dohány krémjét megválaszadják. Samson, Maden, Dere, Djannik, Smyrna, Cavalla, Serres és Kir körletekben termelik a legfinomabb dohányleveleket és innen származik az a dohány, melyet a MURAD cigarettákhoz használnak.

A legnagyobb török dohánylevelek nem oly nagyok, mint a legkisebb amerikai levelek. Legnagyobb részük kisebb mint egy emberi tenyér, 2 inch széles és 3 inch hosszúak. Oly vékonyak, mint a selyempapíros és ezer ilyen levél nyom egy fontot. Száz ilyen levél szükséges egy belöldi dohánylevél letakarására.

A levelek vékonyságának tudható be, hogy a török cigaretták zivása oly kellemes. Kevesebb levegő kell, hogy égjen, mert a török levél természetesen egy és ezért oly kitűnő. Ezeknek a vékony leveleknek a természetes aromája

széri meg a török cigaretták zamatoságát. A természet a kis levelekbe rakározza be a legfinomabb aromát — a Havanna dohánylevelek, melyet szivar-gyártáshoz használnak, szintén kicsinyek, ha összehasonlítjuk a Connecticut-ban termő széles levelekkel. Még jobbban feltűnik a török dohánylevelek kicsinyisége, ha összehasonlítjuk a Virginiában termő széles cigarettádohány levelekkel.

Amint a török leveleket leszedik, szállaniuk kell és felakasztják, hogy a nap érje és az Orient híres levegője átjárja. Ez az első érlelési eljárás. Amikor eléggé meg lettek érlelve, leszedik őket és egyenként egymásra rakják nyolevan vagy száz levelet egy kötegbe. Ezekből a kötegekből csomagokat készítenek és így szállítják a tengerpartra. A fenti képen láthatók ilyen bálnák. Minden egyes bálnában különböző minőségű dohánylevél van csomagolva.

A dohánytermés leszedésekor a P. Lorillard Company szakértői a dohány leveleket bejárják, megtekintik a különböző termékeket és kiválasztják a legjobbat a használatukra. Nagy elővigyázzal alkalmaznak ezeket a szakértőket, mert ezeknek tudni kell, hogy melyik a legjobb termék. A tengeri kikötőknél a társaságunk nagy raktárjai vannak, ahová ezeket a bálnákat beraktározzák.

As egyik gyára a P. Lorillard Company-nak New Yorkban a 71-ik utca és Avenue A sarkán van és itt készítik a híres MURAD cigarettákat. E gyár hárs és tisztaságáról és nagy gondot fordítanak az alkalmazottakra is, akiknek egyelőre nem ismerik a munkájukat. Amint végig sétál egyik emeletéről a másikra, azonnal feltűnik a példás tisztaság, mely a gyárban uralkodik. Egy teljes városi blokkot foglal el ezen gyári épület, nemrégiben épült és a világ legmodernebb telephelye van elismervve. Dacára annak, hogy az ablakok zárva vannak, azért mégis állandóan tiszta, friss levegő van a termekben. Az alkalmazottak rendszeresen tisztá pihenőterem és olvasóterem áll. Megelégedésel, jó kedvben dolgozik itt minden alkalmazott és mindegyik igyekszik a legtöbbet elérni.

Amikor a hosszú utról a dohány megérkezik, a társaság egyik raktárába lesz beraktározza, míg szükség nincs rá.

Körülbelül két és négy év között változik az idő, míg a török dohány használva lesz és addig érlelődik, míg édes és gyenge lesz. Minden egyes bál soronként lesz beraktározva, hogy amint oda-tekintenek már tudják melyik évben termelt. Amikor eléggé érlelődött, akkor a gyárba szállítják, ahol blendelve lesz. Ezekben a termekben a levegő nedves lesz tartva, hogy a dohánylevelek könnyen szűjelváltásuk legyenek egyenként.

Nem lehet cigarettát gyártani, melynek aromája és minősége ne különbözzék a másiktól, ha csak nem használnak egy csomó különböző levelet a keveréshez. Ugyazint mindegyik alkatrészből egy bizonyos meghatározott mennyiséget kell a keveréshez használni, hogy mindig egyforma legyen a cigaretták. Ezért minden egyes fajta cigarettának meg

van a maga előállítás formulaja, mely szerint meg van határozva, hogy a különböző dohánylevelekből mennyit és hányat kell a keveréshez használni. Az érlelt raktárba a különböző dohánylevelekből, illetve mindegyik minőségű levélből harminc vagy negyven bál lesz beraktározva és amikor a cigaretták akarják előállítani, akkor mindegyik bálból vesznek leveleket, hogy ezáltal is megakadályozzák azt, hogy a cigaretták íze változzék. Csak a természet beraktározása és keverése sok millió dollárt emészt fel, hát még az előállítás. A legjobb szakértők készítik a MURAD keveréket.

A keverési-teremből a dohányt, mely négy évig volt elárva, beviszik egy másik terembe, ahol szűjelváltás történik, mint ahogy a fenti képen látható. Azután egy forgó cilinderek lesznek eléve, ahol erős légnyomással repkednek a levelek. Ezzel az erős légnyomással és a levegőben való repkedéssel a levelek összekeverednek és ekkor a vágó terembe lesznek szállítva, ahol géppel lesznek felvágva. Nyolc ilyen vágó gép van és naponta 5000 font dohány lesz felvágva. Perceként 300 szemet vág fel a gép. A felvágott dohány egy gépbe ömlik be, mely felrázza, megrostálja, a csomag készítését, megtisztítja és átvisz a csomagoló terembe, ahol a cigaretták készítésének gépei vannak. A dohányt minden egyes alkalommal az Egyesült Államok és az Orient legjobb szakértői készlik.

Nincs a világon még oly komplikált gép, mint a cigaretták készítő gép. Perceként 400 cigarettát készít el, vagyis 190.000 darabot minden munka napon. Képzseljen el egy gyártást, ahol hetvenöt ilyen gép dolgozik állandóan, egyszerre és naponként tízezerig millió cigarettát készít, melyek már a papírra van nyomtatva a cigaretták neve. Talán azt képzeleli, hogy ezek a gépek elveszik a munkások kenyerét, pedig nem így van, mert minél több cigarettát gyártanak, annál több munkásra van szükség.

Emberi kéz attól a pillanattól, hogy a dohány a keverő szobába kerül, a dohányt nem érinti. Dacára ennek, a cigaretták csomagolását mégis emberi kezek végzik és nem gépek. Finom minőségű török cigarettákat karton dobozba csomagolnak. Még eddig nem találtak fel oly gépet, mely a cigarettákat karton-dobozokba volna képes csomagolni és ezent az ok, hogy a török cigaretták ovál alakúak és több dohány van bennük, mint a közönséges kerek cigarettákban. Ovál alakú cigarettákat nem lehet forgatni. Önkéntelenül azt gondolja most az olvasó, hogy miért nem csomagolják a gyárosok a MURAD cigarettákat papírtekercsekbe. A válasz nagyon egyszerű. Még eddig nem találtak fel olyan tekercset, amelyben a cigaretták meg volna védve a töréstől és gyűrődéstől a tekercs felnyitása után. És ezért talált minden egyes Murad cigarettát még az utolsó is a dobozban éppen olyan frissen, mint a mikor be lett csomagolva. A karton-dobozok megvédik a töréstől és gyűrődéstől és ezért használták a finomabb minőségű cigaretták

rettákat kész...
dobozokat a f...
csomagolására.
Mintán a le...
bozokba csomag...
mások gépe...
ragasztja a do...
adóbélyegét. B...
pany, hogy mi...
retta meg leg...
és a légváltoz...
papírba csomag...
sok nagyobb d...
golva, ezek, a...
ládákba és ab...
Itva, ahonnan...
A cigaretták...
sorolni a leg...
ekkel. A gyá...

ALL
EREST...
urati...
tem...
szárni...
A palota k...
mérdek egyen...
pélyes merev...
nokon és ter...
kézre. Sok vá...
után végre ott...
előtt.
— Szűrő...
világ legnagyobb...
— És emiat...
lé elcsodálkozva...
tom, legnagyobb...
szí, amit ő m...
kénytelen vagy...
nul unalmas k...
lott sokkal ör...
Olykor szivese...
lakivel minden...
Szeretném, ha...
Hát azt hisz...
engem folyvas...
egész világ. H...
rabja vagyok...
Még önnök is...
lami boldogot...
rithatatlan...
űt kihallgatni...
igy meg van...
nekem kölcsön...
annyi pénzem...
mom, a hadsere...
tartásem keril...
egít ki s én ve...
mel együtt m...
sak. Mindent...
nagy kamat...
ur... Nevetse...
rátom, Rothsche...
csak nagyobb...

LEG
MAGYA
KONGOLA K...
Bécsbe...
Széna...
Egy...
Boly...
Fody, Heddy...
Tempó, te fr...
Van otthon...
Tym, de csuda...
Vadon...
Nem...
A...
Szere...
Organ...
Vá...
Vá...
Vá...
Vá...
Vá...
Bármelyik...
Bármelyik...
Kérjen...
EREK...
Amerika...
208 E. 56th Str.

Bus pesti élet

Irta: Kosztolányi Dezső

Ó én szeretem e bus pesti népet,
Mely a külső-Józsefvárosba tépett
Ruhákba jár vasárnap délután

Es ámulogva, szédelegve hallja,
Hogy döng a tükrös kávéházak alja
S a mozi-reklámokra néz tunyán.

Sokszor úgy érzem, szinte-szinte
Vétek,
Hogy csöndben élek, nem nézek
felétek,
S az álmok lenge fodrát fodrozom.

Ilyenkor aztán, elhagyott vasárnap,
Kis görbe közeim a téli sárnak
Vezeklőn járok az utcákon.

Itt élnek ők, a kedveskék, e járdán,
Letaposott cipősarokkal, árván,
Kávémérésbe bujva, hallgatag.

Ehes leányok, kiket szeretnek,
Kopott árvcáskák, fáradt, vézna szentek,
Gáziáng alatt sötétben állanak.

Ki nézte meg, mit rejt szobájuk árnya?
Ki leste meg, van-e ágyukba párna?
Ki látta, hogy mi bus a pesti nép?

En láttam a munkást és lázra bujtott
Sápadt arcát, hogy rossz szivarra gyujtott
En láttam a föld vörző szívét.

Bármerre mennék, ide visszatérnék,
Bármerre szállnék, átkozott, szegény nép,
A gondodat kiáltaná a szám.

Mert bánatkövel van utcád kirakva
Szemed a bánat végtelen patakja
S jaj, ez a föld, e bus föld a hazám.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ Szabadkán született 1885-ben. Az Arany-Petőfi-Vörösmarty költői körhöz hasonlított, három
ujkori nagy költőnk — Ady, Babits, Kosztolányi — körének egyik legegényibb alakja. Leghíresebb versciklusa a Sze-
gény kisgyermek panaszai. Ezenkívül még több könyve jelent meg: Őszi koncert, Mák, Mágia és Bus férfi panaszai.
Csodálatosan szép zengésű, mélyhangú versein kívül sok novellát és regényt is írt.